

JIJ

EN DE TIEN GEBODEN

OVER GRENZEN, KEUZES EN WIE JIJ WILT ZIJN

Johanna van Bladel

Jouw BijbelKompas

BK302

ISBN: 9789403882796

© Johanna van Bladel

INHOUD

1. Intro - Waarom dit boek

2. De Tien Geboden in gewone taal

3. Waar komen ze vandaan (en waarom bestaan ze nog steeds?)

4. De Tien Geboden & jouw leven nu

5. Verhalen van nu

6. Jouw eigen waarden: wat zijn jouw “tien geboden”?

7. Als je niet gelooft (of twijfelt)

8. Een puber-proof Tien-Geboden-Quiz

9. Slot - Wat moet je hier nou mee?

10. Bijlage - Het originele verhaal

1. Intro: Waarom dit boek

Misschien heb je dit boek zelf gepakt. Misschien heeft iemand het je in handen gedruwd met de woorden: “Dit is misschien iets voor jou.” Hoe dan ook: je bent hier nu, welkom!

De Tien Geboden klinken misschien als iets uit een stoffig museum, maar achter die oude woorden zitten verrassend herkenbare vragen. Over keuzes. Over grenzen. Over wie jij wilt zijn.

Dit boek is geen preek en geen lesje braafheid. Het is een ontdekkingstocht. Naar jezelf, naar de wereld om je heen, en naar wat die oude regels jou vandaag nog kunnen leren.

Wat hebben oude regels met jouw leven te maken?

Stel je voor dat je een doos vindt op zolder. Zo’n oude, houten kist met een slot dat al lang niet meer werkt. Je maakt hem open en verwacht foto’s van mensen die je niet kent, vergeelde brieven, misschien een paar spullen die ooit belangrijk waren. Maar dan vind je iets dat je verrast: iets dat nog steeds over jou lijkt te gaan. Dat gevoel dat oude dingen ineens iets zeggen over jouw leven, is precies wat er gebeurt met de Tien Geboden.

Ze zijn oud, ja. Heel oud. Maar ze gaan over dingen die nooit verdwijnen: eerlijkheid, jaloezie, respect, rust, vertrouwen, keuzes. Dingen waar jij vandaag óók mee te maken hebt. Niet omdat iemand je vertelt dat het moet, maar omdat het leven nu eenmaal vol momenten zit waarop je moet kiezen wie jij wilt zijn.

Misschien denk je: *Maar wat moet ik met regels die duizenden jaren geleden zijn bedacht?* Dat is een goede vraag. Het antwoord is eigenlijk simpel: die regels waren nooit bedoeld als een lijstje “doe dit, doe dat”.

Ze waren bedoeld als richtingaanwijzers. Niet om je vast te zetten, maar om je te helpen.

En dat is precies waarom ze nog steeds bestaan. Niet omdat iedereen ze perfect volgt - niemand doet dat - maar omdat ze iets raken dat groter is dan tijd of cultuur. Ze gaan over hoe je met jezelf en anderen omgaat. Over wat je belangrijk vindt. Over wat je hoopt, waar je bang voor bent, en hoe je wilt dat mensen jou behandelen. Dus ja, ze zijn oud. Maar ze zijn ook van nu. En misschien zelfs een beetje van jou.

Waarom iedereen (ja, ook jij) een kompas nodig heeft

Je hoeft geen wandelaar te zijn om te weten dat verdwalen heel makkelijk gaat. Soms merk je het meteen; je staat ergens en denkt: *Waar ben ik in hemelsnaam?* Maar vaker gebeurt het langzaam. Je neemt een paar kleine afslagen, denkt dat je nog steeds goed zit, en ineens voelt alles een beetje... richtingloos.

In het leven werkt het net zo. Je hebt geen kaart, geen routebeschrijving, geen bordjes langs de weg. Je hebt alleen jezelf, je keuzes en de mensen om je heen. En dat is precies waarom iedereen een kompas nodig heeft. Niet om je te vertellen welke weg je móét gaan, maar om je te helpen ontdekken welke richting bij jou past.

Een kompas zegt niet: "Ga links." Het zegt: "Dit is het noorden." Wat je daarna doet, is aan jou.

De Tien Geboden kun je zien als zo'n soort kompas. Niet als regels die je moet volgen om "goed" te zijn, maar als aanwijzingen die je helpen nadenken.

Over eerlijkheid. Over rust. Over hoe je met anderen omgaat. Over wat je belangrijk vindt, zelfs als niemand kijkt.

Misschien heb je al een kompas zonder dat je het doorhebt. De dingen waar je boos om wordt. De dingen die je juist blij maken. De momenten waarop je voelt: *Dit klopt niet of Dit voelt goed*. Dat zijn allemaal stukjes van jouw innerlijke richting.

Dit boek wil je helpen dat kompas scherper te maken. Niet door je te vertellen wat je moet geloven, maar door je uit te nodigen om zelf te ontdekken wat voor jou werkt. Want uiteindelijk ben jij degene die jouw leven leeft. En hoe beter je weet waar jouw noorden ligt, hoe makkelijker het wordt om je weg te vinden.

Wat je wél en niet van dit boek hoeft te verwachten

Laten we meteen eerlijk zijn: dit boek gaat je niet vertellen hoe je moet leven. Het gaat je geen lijstje geven met “zo word je een perfect mens”, want dat bestaat niet. Het gaat je ook niet proberen te overtuigen van een bepaald geloof. Dat is jouw eigen zoektocht, en die mag je op je eigen manier doen.

Wat dit boek wél doet, is je meenemen in verhalen, voorbeelden en gedachten die je misschien nog niet eerder zo hebt bekeken. Het laat je zien hoe oude woorden verrassend veel te maken hebben met dingen waar jij nu mee worstelt of over nadenkt. Niet omdat jij iets fout doet, maar omdat iedereen - echt iedereen - soms vastloopt, twijfelt of zich afvraagt: *Waarom voelt dit zo ingewikkeld?*

Je hoeft geen heilige te zijn om iets te hebben aan de Tien Geboden. Je hoeft niet eens gelovig te zijn. Je hoeft alleen maar nieuwsgierig te zijn naar jezelf en de wereld om je heen. En als je dat niet bent, maar dit boek toch leest omdat iemand het je gaf... dan is dat ook oké. Soms ontdek je dingen juist wanneer je er niet naar op zoek was.

Wat je niet hoeft te verwachten: zware taal, moeilijke theologie, of een preek. Wat je wel kunt verwachten: herkenbare situaties, eerlijke vragen, humor, en af en toe een spiegel die je misschien niet had verwacht.

Dit boek is geen handleiding. Het is een gesprek. Een uitnodiging. Een reis die je op je eigen manier mag maken.

Hoe je dit boek kunt gebruiken

Er is geen goede of foute manier om dit boek te lezen. Je kunt het van begin tot eind doorbladeren alsof je een verhaal volgt. Je kunt ook springen naar het hoofdstuk dat jou het meest aanspreekt; misschien iets over eerlijkheid, jaloezie, rust of familie. Je kunt het in één weekend uitlezen, of elke dag een stukje. Alles is goed.

Sommige delen zijn bedoeld om je aan het denken te zetten. Andere delen zijn gewoon fijn om te lezen omdat ze herkenbaar zijn. En soms kom je iets tegen waarvan je denkt: *Dit past precies bij wat ik nu meemaak*. Dat zijn de momenten waarop dit boek het meest voor je kan betekenen.

Misschien wil je af en toe iets onderstrepen, of een zin opschrijven die je raakt. Misschien wil je een hoofdstuk bespreken met iemand die je vertrouwt. Misschien wil je het gewoon lezen en daarna weer verder met je leven. Het mag allemaal.

Zie dit boek als een soort rugzakje. Niet zwaar, niet vol verplichtingen, maar gevuld met dingen die je kunt gebruiken wanneer jij dat wilt: inzichten, verhalen, vragen, ideeën. Je hoeft ze niet allemaal te dragen. Je kiest wat bij jou past. En als je een keer geen zin hebt om diep na te denken, sla je gewoon een paar pagina's over. Dit boek is er niet om je te testen. Het is er om je te helpen; op jouw manier, in jouw tempo.

2. De Tien Geboden in gewone taal

Voordat we de Tien Geboden gaan koppelen aan jouw leven, is het handig om eerst te weten waar we het precies over hebben. Misschien heb je ze ooit ergens gehoord, misschien ook helemaal niet. Misschien klinken ze streng, misschien juist vaag.

In dit hoofdstuk zetten we ze gewoon even naast elkaar: eerst zoals ze traditioneel geformuleerd zijn, daarna in taal die past bij nu. Niet om ze te veranderen, maar om ze begrijpelijk te maken. Want soms zit er achter oude woorden een betekenis die je pas ziet als je ze opnieuw bekijkt, zonder poespas, zonder moeilijke taal, gewoon zoals jij ze zou vertellen.

De originele lijst

De Tien Geboden komen uit een heel oud verhaal. Zo oud dat mensen toen nog geen telefoons hadden, geen auto's, geen TikTok, geen toetsenbord.

Toch waren ze bezig met precies dezelfde dingen als jij: hoe leef je samen zonder elkaar gek te maken? Hoe zorg je dat je eerlijk blijft? Hoe voorkom je dat je anderen pijn doet? Hoe blijf je trouw aan jezelf en aan de mensen die belangrijk voor je zijn?

De originele geboden klinken plechtig, bijna alsof ze in steen gebeiteld zijn, wat in het verhaal ook letterlijk zo is. Ze worden vaak in één adem genoemd met woorden als "heilig", "wet" en "gebod". Maar als je ze leest, merk je dat ze eigenlijk heel menselijk zijn. Ze gaan over respect, rust, eerlijkheid, trouw, vertrouwen. Dingen die je in elke vriendschap, elke relatie, elke klas en elk gezin terugziet.

In hun traditionele vorm klinken ze ongeveer zo:

- Je zult geen andere goden hebben.
- Je zult geen beelden maken om te aanbidden.
- Je zult Gods naam niet misbruiken.

- Houd de rustdag in ere.
- Eer je vader en moeder.
- Je zult niet doden.
- Je zult niet vreemdgaan.
- Je zult niet stelen.
- Je zult niet liegen.
- Je zult niet jaloers zijn op wat van een ander is.

Je ziet: het is een compacte lijst. Kort, stevig, zonder uitleg. Alsof iemand zei: "Hier, dit zijn ze. Succes ermee." Maar achter die korte zinnen zitten verhalen, emoties en situaties die veel groter zijn dan de woorden zelf. Daarom gaan we ze in de volgende paragraaf opnieuw bekijken, in taal die past bij nu, bij jou, bij het leven dat jij leeft.

De tien geboden in puber-proof taal

Als je de originele geboden leest, voelt het misschien alsof je een soort oude handleiding openslaat. De taal is plechtig, de zinnen zijn kort, en het klinkt alsof iemand je streng aankijkt. Maar als je ze vertaalt naar gewone taal, merk je dat ze eigenlijk verrassend dichtbij komen.

Stel je voor dat iemand ze vandaag zou opschrijven, speciaal voor jongeren. Dan zouden ze misschien zo klinken:

- Laat niets of niemand bepalen dat jij minder waard bent.
- Verlies jezelf niet door anderen te kopiëren of te idealiseren.
- Gebruik woorden met respect, ze kunnen meer kapotmaken dan je denkt.
- Neem af en toe rust, ook als de wereld 24/7 doorgaat.
- Geef je ouders een kans, ook als ze je soms totaal niet begrijpen.
- Doe niemand bewust pijn; niet met je handen, niet met je woorden.
- Speel eerlijk in relaties en wees trouw aan wie je zegt dat je bent.